Nota Reserves en Voorzieningen
2017

Samenvatting

In de door de raad vastgestelde financiële verordening staat vermeld dat het college ten minste één keer in de vier jaar een nota Reserves en Voorzieningen ter vaststelling aan de raad aanbiedt. De in 2012 door de raad vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen dient dan ook te worden geactualiseerd.

In de nota wordt het wettelijk kader geschetst waaraan de vorming en het gebruik van reserves en voorzieningen moet voldoen. Tevens wordt specifiek ingegaan op het beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen zoals dat in de gemeente Steenwijkerland is geformuleerd.

Wij zijn terughoudend met het instellen van reserves, omdat:
1. Een veelheid aan reserves een helder inzicht in de financiële situatie bemoeilijkt en;
2. moet worden voorkomen dat onnodig middelen worden onttrokken voor een vrije integrale begrotingsafweging.

Bij het opstellen van deze nota zijn de bestaande reserves en voorzieningen beoordeeld op grond van:
a) Indeling van reserves en voorzieningen conform de criteria van het BBV;
b) De noodzaak tot handhaving (risico en/ of doel);
c) Het meerjarig uitvoeringsplan (hoe en wanneer worden de gelden besteed?);
d) De toereikendheid (omvang).

Op basis van deze exercitie stellen wij voor een aantal wijzigingen ten opzichte van de vorige nota reserves en voorzieningen door te voeren:

1. Een aantal reserves per 31-12-2017 op te heffen, omdat er geen bestedingsplan/ uitvoeringsplan meer is voor het resterend saldo of kan worden samengevoegd met andere reserves. Vaak moet nog wel een aantal projecten, die in voorgaande jaren zijn opgestart, worden afgerond. Deze worden dan afgewikkeld via de Algemene reserve vrij besteedbaar.

   Het saldo van de op te heffen reserve wordt gestort in de Algemene reserve vrij besteedbaar. Het betreffen de volgende reserves:

   a) Algemene reserve Grondbedrijf;
   b) Reserve opbrengst Wavin gelden;
   c) Reserve Oudheidkamer;
   d) Reserve Kunstobjecten;
   e) Decentralisatie huisvesting onderwijs;
   f) Reserve Kernenbeleid (vanaf 31-12-2018);
   g) Reserve Grote projecten;
   h) Reserve Gebiedsgerichte projecten;
   i) Reserve Leefbaarheidsprojecten (vanaf 31-12-2018);
   j) Reserve frictie samenvoeging IGSD/NWG (vanaf 31-12-2018);
   k) Reserve Impulsgelden

2. a) De Algemene reserve Grondbedrijf op te laten gaan in de Algemene reserve (vaste buffer)[1] en de totale omvang vast te stellen op 15% van de algemene uitkering uit het gemeentefonds

[1] De Algemene reserve (vaste buffer) is bedoeld voor risico's die qua aard en omvang niet zijn te voorzien.

plus de inkomsten uit de onroerende zaakbelastingen (OZB) met een marge naar boven en beneden van 5%. Afwijking van de bandbreedte maximaal 3 jaar toestaan.
b) De geraamde resultaten voor de grondexploitaties ten gunste dan wel ten laste van de Algemene reserve vrij besteedbaar te brengen;

3. Voorstel is om voor de bedrijfsreserve de ondergrens van € 250.000 te laten vervallen met dien verstande dat de bedrijfsreserve geen negatief saldo mag vertonen in enig jaar.

4. Ten laste van de exploitatie de volgende budgetten opnemen en dit budgettair te verwerken bij de Perspectiefnota 2019-2022:
   a) Aanschaf kunst: € 30.000;
   b) Leefbaarheidsprojecten: Afgerond € 5.000 vanwege het vervallen van de onttrekking aan de reserve leefbaarheidsprojecten;
   c) Burgerinitiatieven: € 60.000. Dit bedrag komt bovenop de € 40.000 die al structureel beschikbaar is voor burgerinitiatieven.

	2018	2019	2020	2021	2022
Structureel budget aanschaf kunst	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Vervallen onttrekking reserve leefbaarheidsprojecten	-5.312	-5.182	-5.051	-5.051	-5.051
Structureel budget burgerinitiatieven		-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Saldo	-35.312	-95.182	-95.051	-95.051	-95.051

5. Per saldo € 20.570 ten gunste van de exploitatie brengen door het niet langer voeden van de reserve Kunstobjecten en dit budgettair te verwerken bij de Perspectiefnota 2019-2022.

	2018	2019	2020	2021	2022
Vervallen dotatie reserve kunstobjecten	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Vervallen onttrekking reserve kunstobjecten	-29.430	-29.430	-29.430	-29.430	-29.430
Saldo	20.570	20.570	20.570	20.570	20.570

6. De reserve “Opvangen effecten decentralisaties (3D’s)” opnemen in deze Nota en:
   a) De naam van de reserve te wijzigen in: “Reserve opvangen tekorten Sociaal Domein”en;
   b) Het nut van de reserve te herijken bij de PPN 2019-2022 en;
   c) De reserve onder te brengen in het programma “Steenwijkerlanders doen het samen” met als portefeuillehouder wethouder H.J. Frantzen-Boeve.

7. De gemeente Steenwijkerland volgt het advies van de commissie BBV en berekent geen (bespaarde) rente over het eigen vermogen en de voorzieningen. Tot en met 2016 werd wel bespaarde rente berekend ten gunste van de exploitatie.

8. De omvang van de reserves te koppelen aan het solvabiliteitspercentage (eigen vermogen/ totale vermogen * 100) en te bepalen dat deze minimaal 20% bedraagt. Een dergelijke norm is nu nog niet van toepassing.

9. onderzoeken in hoeverre het legaat van wijlen dhr. Buddenbaum kan worden ingezet voor de kern Paasloo dan wel over kan worden gedragen aan Plaatselijk Belang Paasloo. In dat geval kan de “Voorziening Buddenbaum” worden opgeheven en kan het geld worden overgemaakt aan Plaatselijk Belang Paasloo.

Als bijlage is een specificatie opgenomen van alle reserves en voorzieningen. Bij iedere reserve of voorziening is een voorstel gedaan voor handhaving dan wel opheffing van de reserve/ voorziening.

De weergave in financiële zin van de reserves en voorzieningen in deze nota is gebaseerd op de besluitvorming tot en met de raadsvergadering van 7 november 2017. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat de programmabegroting 2018-2021 ongewijzigd wordt vastgesteld. Mocht dat niet zo zijn, en het financieel beeld m.b.t. de reserves en voorzieningen wijzigen, dan zal de voorliggende 'Nota Reserves en Voorzieningen 2017' worden aangepast.

Inhoudsopgave

1. Inleiding 6
2. Functies en wettelijk kader van reserves en voorzieningen 7
2.1 Functies van reserves en voorzieningen 7
2.2 Wettelijk kader reserves en voorzieningen 7
3. Beleid gemeente Steenwijkerland 10
3.1 Beleid ten aanzien van reserves 10
3.2 Beleid ten aanzien van voorzieningen 11
3.3 Normeringen reserves en voorzieningen 12
3.4 Rentetoerekening reserves en voorzieningen 13
3.5 Omvang reserves 13
4. Evaluatie reserves en voorzieningen 15
5. Aanbevelingen 16
Bijlage. 18

1. Inleiding

Artikel 12 lid 1 van de Financiële verordening vermeldt dat het college ten minste een keer in de vier jaar een nota reserves en voorzieningen ter vaststelling aan de raad aanbiedt. De in de vergadering van 27 maart 2012 door de raad vastgestelde Nota Reserves en Voorzieningen 2011-2015 dient dan ook te worden geactualiseerd. In deze nota stelt de raad de richtlijnen vast voor het instellen, het opheffen en de omvang van de reserves. Kaders stellen voor voorzieningen is veelal niet aan de orde, omdat voorzieningen een verplichtend karakter kennen. Vanwege de inzichtelijkheid wordt in de nota wel ingegaan op de voorzieningen.

Doelstelling van de nota is het beoordelen van de huidige reserves en voorzieningen om te komen tot een adequaat niveau van reserves en voorzieningen in de gemeente Steenwijkerland.

De wijze waarop en de voorwaarden waaronder reserves en voorzieningen worden gevormd zijn wettelijk verankerd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Reserves en voorzieningen vormen een belangrijk onderdeel van de vermogenspositie van de gemeente Steenwijkerland. Het periodiek actualiseren van het aantal en de omvang van de reserves en voorzieningen is zowel vanuit bestuurlijk als bedrijfseconomisch oogpunt noodzakelijk. Vanuit bestuurlijk oogpunt dient optimaal invulling te worden gegeven aan het budgetrecht van de gemeenteraad. Bij reserves gaat het om de bestemming van “vrij besteedbaar” vermogen. Reserves dienen te worden gerelateerd aan door de raad vastgestelde concrete bestedingsplannen. Aanpassingen en wijzigingen worden ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.
Voorzieningen moeten worden afgezet tegen de risico’s van de gemeente. Om te voorkomen dat grote (onverwachte) ingrepen in de begroting nodig zijn op het moment dat de risico’s zich voordoen is nauwkeurig wettelijk vastgelegd wanneer en op welke wijze voorzieningen moeten worden gevormd.

2. Functies en wettelijk kader van reserves en voorzieningen

Het wettelijk kader voor de vorming van reserves en voorzieningen wordt gevormd door het BBV. In paragraaf 2.1. wordt kort ingegaan op de functies van reserves en voorzieningen. In paragraaf 2.2. wordt het wettelijk kader, waarbinnen de vorming van reserves en voorzieningen moet plaatsvinden, beschreven.

2.1 Functies van reserves en voorzieningen

Voor een verantwoord en flexibel financieel beleid verdient het aanbeveling, daar waar het nodig of wenselijk is, over te gaan tot het vormen en in stand houden van reserves en voorzieningen. Dit kan en moet mede worden bezien in relatie tot een aantal functies die de reserves en voorzieningen hebben. De volgende functies zijn te onderscheiden:

1 *Financieringsfunctie*
Reserves en voorzieningen kunnen worden gebruikt als eigen financieringsmiddel. De aanwezigheid van reserves en voorzieningen beperkt het beroep op de geld- en kapitaalmarkt, zodat wordt bespaard op het betalen van rente voor aangetrokken leningen. De gemeente 'leent' in dit geval als het ware van zichzelf in plaats van deze middelen te lenen van derden.

2 *Bufferfunctie*
De reserves vormen een buffer voor het opvangen van onvoorziene toekomstige tegenvallers. De reserves maken het mogelijk noodzakelijke aanpassingen niet schoksgewijs te laten verlopen.

3 *Bestedingsfunctie*
Reserves die zijn gevormd voor een bepaald doel hebben een bestedingsfunctie. De aanwending hiervan heeft veelal een incidenteel karakter.

4 *Inkomensfunctie*
Het beschikken over reserves en voorzieningen heeft tot gevolg dat de noodzaak tot financiering met rentedragend vreemd vermogen wordt beperkt. Hierdoor wordt rente bespaard, die anders verschuldigd zou zijn.

5 *Egalisatiefunctie*
Voorzieningen kunnen worden gevormd om baten en lasten over de jaren heen gelijkmatig te verdelen. Ongewenste schommelingen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, kunnen middels een egalisatievoorziening worden opgevangen.

Tussen de genoemde functies bestaat een onlosmakelijke relatie in de zin dat allen een financieringsfunctie hebben en daarnaast nog een van de overige functies. Hierbij geldt dat aanwending voor de ene functie automatisch de andere uitsluit.

2.2 Wettelijk kader reserves en voorzieningen

Het wettelijk kader voor de vorming van reserves en voorzieningen wordt gevormd door het BBV.

2.2.1 Onderscheid tussen reserves en voorzieningen

Een duidelijk onderscheid is van belang, omdat voorzieningen tot het *vreemd vermogen* worden gerekend (er kleeft een verplichting aan) en (bestemmings)reserves tot het *eigen vermogen*. Het BBV

legt het onderscheid bij de mogelijkheid dat de raad de bestemming kan wijzigen. Zolang de bestemming veranderd kan worden, is er sprake van een (bestemmings)reserve; zodra dit niet meer kan, is er sprake van een voorziening.

Reserves

Reserves worden omschreven als vermogensbestanddelen die als *eigen vermogen* zijn aan te merken en die vrij zijn te besteden. Het BBV maakt onderscheid in (art. 43 BBV):

1. de algemene reserve (het vormen van een buffer om onvoorziene negatieve resultaten af te dekken);
2. de bestemmingsreserves (raad heeft aan de reserve een bepaalde bestemming gegeven).

Stille reserve

Naast de algemene reserve en de bestemmingsreserves kan er ook nog sprake zijn van stille reserves. Een stille reserve is een reserve, waarvan het bestaan niet uit de administratie blijkt. Van een stille reserve wordt gesproken wanneer een bezit geen boekwaarde meer heeft, maar wel een marktwaarde dan wel een boekwaarde heeft, die lager ligt dan de marktwaarde (voorbeelden zijn gebouwen en gronden).

Voorzieningen

Voorzieningen kunnen worden gedefinieerd als vermogensbestanddelen die als *vreemd vermogen* zijn aan te merken en die (bedrijfseconomisch gezien) niet vrij te besteden zijn.

1. Voorzieningen worden gevormd wegens (art. 44 BBV):
   a) *verplichtingen en verliezen* waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
   b) op de balansdatum bestaande *risico's* ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
   c) kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
   d) bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid onder b[2].
2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b[3].
3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Het gaat bij voorzieningen om, min of meer onzekere verplichtingen, die te zijner tijd schulden kunnen worden, zoals garantieverplichtingen en dergelijke (ad a). Ook kunnen voorzieningen betrekking hebben op verplichtingen die samenhangen met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten, zoals bijvoorbeeld groot onderhoud (ad c). Bovendien kunnen voorzieningen een schatting betreffen van lasten voortvloeiend uit risico's die samenhangen met bedrijfsvoering, zoals rechtsgedingen, reorganisaties en dergelijke (ad b). Voor gevolgen van toekomstige gebeurtenissen, die niet in causale relatie staan tot het bedrijfsgebeuren in de periode voorafgaande aan de balansdatum, kunnen geen voorzieningen worden gevormd. Posten als schulden en transitoria (overlopende posten, zoals vooruit ontvangen baten, nog te betalen sociale

[2] Artikel 35, lid 1 b BBV: investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;

[3] Artikel 49, lid b BBV: de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

premies, nog te betalen salarissen, etc.) vallen niet onder het begrip voorzieningen, omdat daarbij geen onzekerheid bestaat over de omvang en het tijdstip van opeisbaar worden van de schuld respectievelijk last.
Verkregen middelen van derden die specifiek moeten worden besteed worden ook tot de voorzieningen gerekend (art. 44 lid 2 BBV).

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan (art. 45 BBV). De omvang van een voorziening dient gelijk te zijn aan het noodzakelijke niveau. Van groot belang hierbij is dat voor het bepalen van de omvang van dergelijke voorzieningen (geactualiseerde) meerjarige uitvoeringsplannen beschikbaar zijn. Mutaties in voorzieningen vanwege toevoegingen of vrijval vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen aan een nieuw noodzakelijk niveau. De overige mutaties bestaan alleen uit verminderingen wegens aanwending voor het doel waarvoor de voorziening is ingesteld. Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn in beginsel dan ook niet nodig en gewenst, tenzij de voorziening tegen contante waarde (= benodigde eindwaarde) is gewaardeerd. In dit laatste geval wordt wel rente toegevoegd en is de rentecomponent essentieel om de geprognosticeerde omvang van de voorziening te bereiken.

2.2.2 Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume (art. 44 lid 3 BBV)

Op grond van het BBV wordt geen voorziening gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Dergelijke verplichtingen dienen in de meerjarenbegroting als lasten te worden opgenomen.
Voor verplichtingen waarvan het volume niet gelijk blijft moet dus wel een voorziening worden gevormd. Hierbij kan worden gedacht aan:
- Wachtgeldverplichtingen bij uitdiensttreding bestuurders;
- Pensioenverplichtingen voor bestuurders die vanaf 1-1-2015 pensioen krijgen van de gemeente.
- Overdracht van bij de gemeente opgebouwd pensioen naar een ander pensioenfonds door (voormalige) bestuurders.

2.2.3 De wijze waarop toevoegingen en onttrekkingen aan reserves plaatsvinden

In het BBV is de wijze waarop toevoegingen en onttrekkingen aan reserves plaatsvinden bepaald. Bij de begroting worden eerst alle baten en lasten van de programma's geboekt, vervolgens wordt het resultaat bepaald en daarna wordt toegevoegd of onttrokken aan reserves.
Een resumé van de belangrijkste verschillen tussen reserves en voorzieningen is hieronder aangegeven.

Belangrijkste verschillen	**Reserve**	**Voorziening**
Categorisering vermogenspositie	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen
Karakter	Tijdelijk	Permanent
Financiële functie	Intern financieringsmiddel	Schuld t.o.v. derde (n)
Storting en onttrekking	Na resultaatbepaling	Toevoeging en onttrekking aan de voorziening loopt via de exploitatie
Bestemming	Vrij, de raad kan bestemming wijzigen	Niet vrij besteedbaar, slechts inzetbaar voor het betreffende doel
Financiële onderbouwing	Niet verplicht, maar aangeraden	Verplicht
Rente	Rentetoevoeging is toegestaan (dient via exploitatie plaats te vinden)	Rentetoevoeging is niet toegestaan, tenzij er sprake is van een contante waardeberekening

3. Beleid gemeente Steenwijkerland

In dit hoofdstuk is het beleid van de gemeente Steenwijkerland geformuleerd over hoe om te gaan met reserves en voorzieningen. In § 3.1 respectievelijk § 3.2 wordt ingegaan op het beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen. In § 3.3 worden de genormeerde reserves besproken. Tot slot wordt in § 3.4 de wijze waarop de rente over de reserves wordt toegerekend beschreven en worden in § 3.5 enkele conclusies getrokken.

3.1 Beleid ten aanzien van reserves

3.1.1 Bevoegdheden
De raad is vanuit haar kaderstellende rol bevoegd tot het instellen, wijzigen, opheffen, voeden en onttrekken van reserves (budgetrecht).

3.1.2 Het instellen van reserves
Wij zijn terughoudend met het instellen van reserves, omdat:
1. Een veelheid aan reserves een helder inzicht in de financiële situatie bemoeilijkt en;
2. moet worden voorkomen dat onnodig middelen worden onttrokken voor een vrije integrale begrotingsafweging.

Het instellen, wijzigen, opheffen, voeden en onttrekken van reserves dient bij afzonderlijk raadsbesluit plaats te vinden. In dit raadsbesluit zal voor zover van toepassing het volgende moeten worden aangegeven:
1. de omschrijving van het doel;
2. de voeding;
3. de maximale hoogte;
4. de maximale looptijd.

3.1.3 Wijzigen en opheffen
Indien het doel, de looptijd of de omvang van een reserve gewijzigd moet worden, moet deze wijziging via een afzonderlijk voorstel ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Wanneer het doel waarvoor een reserve is gevormd op enig moment is gerealiseerd/ vervalt, behoort de reserve opgeheven te worden. De mogelijk vrijvallende middelen worden toegevoegd aan de Algemene reserve vrij besteedbaar.

Bij de bepaling van de omvang van een reserve kan het college afwijken van de norm voor zover deze is opgenomen in voorliggende Nota Reserves en Voorzieningen. Dit zal dan moeten worden beargumenteerd aan de raad.

3.1.4 Administratieve verwerking
Afhankelijk van de aard van de reserve vinden stortingen ten gunste van een reserve plaats en ten laste van het resultaat van de algemene dienst, respectievelijk de exploitatie van de betreffende gesloten huishouding. Onttrekkingen vinden plaats ten laste van de reserve met daartegenover aan de inkomstenzijde van de exploitatie een beschikking over de onderhavige reserve.

Een gesloten huishouding is een integraal onderdeel van de begroting dat behandeld wordt als ware het een zelfstandig bedrijf, echter zonder specifieke begroting, rekening en accountantscontrole. Binnen een gesloten huishouding moeten baten en lasten – in meerjarig perspectief – om bestuurlijke c.q. bedrijfseconomische redenen perse in evenwicht zijn. Een

gesloten huishouding heeft om die reden een eigen egalisatievoorziening. De gemeente Steenwijkerland kent de volgende gesloten huishoudingen: het afval- en het rioolbeheer.

Producten met eigen (leges) inkomsten, zoals rechten burgerzaken en omgevings- en milieuvergunningen lijken op een gesloten huishouding, omdat in beginsel gestreefd wordt naar 100% kostendekking, maar de bestuurlijke c.q. bedrijfseconomische vereisten zijn op dit moment niet zodanig zwaar dat voor deze producten een eigen reserve/voorziening zou moeten worden ingesteld.

3.2 Beleid ten aanzien van voorzieningen

3.2.1 Bevoegdheden

De raad is bevoegd tot het instellen, wijzigen en opheffen van voorzieningen.

3.2.2 Het instellen van voorzieningen

De raad is conform het BBV verplicht om voorzieningen te treffen om risico's en verplichtingen af te dekken.

Het instellen, wijzigen of opheffen van voorzieningen dient bij afzonderlijk raadsbesluit plaats te vinden. Dit raadsbesluit zal uitsluitsel moeten geven over:

1. de aard van het risico of de verplichting;
2. de maximale omvang;
3. de noodzaak van een meerjarig onderhoudsplan.

3.2.3 Storting en onttrekking voorzieningen

Stortingen in en onttrekkingen aan voorzieningen vinden alleen plaats aan de hand van de door de raad vastgestelde meerjarige (onderhouds)plannen. Als er afwijkende bedragen onttrokken moeten worden, kan dat alleen via een afzonderlijk door de raad te nemen besluit.

3.2.4 Wijzigen en opheffen

Indien het doel of de omvang van een voorziening gewijzigd moet worden, dient deze wijziging via een afzonderlijk voorstel ter besluitvorming aan de raad te worden aangeboden. Wanneer het doel waarvoor een voorziening is gevormd op enig moment vervalt, behoort de voorziening opgeheven te worden via de rekening van baten en lasten. De vrijgekomen middelen worden via het resultaat toegevoegd aan de Algemene reserve vrij besteedbaar.

3.2.5 Administratieve verwerking

Overeenkomstig de administratieve verwerking van de reserves worden toevoegingen/ onttrekkingen aan een voorziening ten laste/ ten gunste gebracht van de algemene dienst respectievelijk de exploitatie van de betreffende gesloten huishouding.

Bij de bepaling van de omvang van een voorziening kan het college afwijken van de norm voor zover deze is opgenomen in voorliggende Nota Reserves en Voorzieningen. Dit zal dan moeten worden beargumenteerd aan de raad.

3.3 Normeringen reserves en voorzieningen

Algemene reserve (vaste buffer) en Algemene reserve grondexploitaties.
De Algemene reserve (vaste buffer) en de Algemene reserve Grondbedrijf zijn beide bedoeld voor het opvangen van risico's[4] die op de balansdatum qua aard en omvang niet zijn te voorzien. De gewenste hoogte hangt onder meer samen met het weerstandsvermogen en de risico's die worden gelopen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust een begroting is. Een exact sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat iedere tegenvaller een probleem gaat opleveren. In dat geval staan de programma's en daarmee het beleid van de gemeente Steenwijkerland onder druk. Een buffer – een weerstandscapaciteit – is daarom noodzakelijk. De (incidentele) weerstandscapaciteit wordt grotendeels bepaald door de Algemene reserve (vaste buffer) en de Algemene reserve Grondbedrijf. Hoe groot de buffer moet zijn is in zijn algemeenheid moeilijk te bepalen, omdat de hoogte afhangt van de risico's die de gemeente Steenwijkerland loopt.

Bij het weerstandsvermogen gaat het dus om het verband tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie (art. 11 BBV). Door middel van onderstaand schema is dit in beeld gebracht:

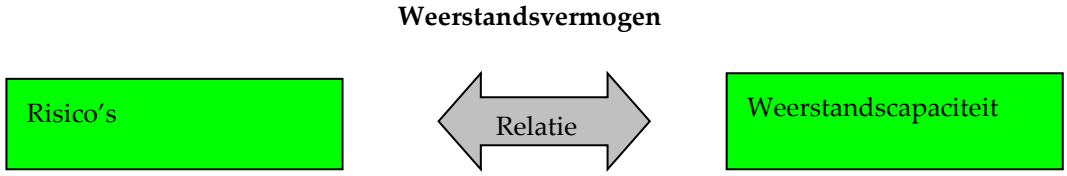

De Algemene reserve (vaste buffer) en de Algemene reserve Grondbedrijf hebben beide dezelfde functie. De risico's voor het grondbedrijf zijn op grond van het gewijzigde BBV, de gewijzigde gemeentelijke grondpolitiek (van actief naar passief grondbeleid) en de vervolgens getroffen beheersmaatregelen aanzienlijk verminderd. Het is dan ook niet langer noodzakelijk om voor de grondexploitaties een aparte buffer in de vorm van een algemene reserve te handhaven. Voor beide reserves geldt een normering. Door samenvoeging van beide reserves wordt voorgesteld de normering aan te passen tot 15% van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds plus de inkomsten uit de OZB met een marge naar boven en beneden van 5%[5].
Het vorenstaande betekent dat de Algemene reserve (vaste buffer) mag worden afgeroomd voor incidentele uitgaven, zodra deze reserve groter is dan 20% van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en de inkomsten uit de OZB. Omgekeerd is een verplichte storting pas nodig als de Algemene reserve (vaste buffer) de 10% norm onderschrijdt.

Bedrijfsreserve
Het doel van de Bedrijfsreserve is middelen ter beschikking te hebben ten behoeve van bestedingen in de bedrijfsvoering van de gemeentelijke organisatie gericht op:
- onvoorziene maar wel noodzakelijke uitgaven;
- het realiseren van een betere prijs/ kwaliteit verhouding van de gemeentelijke dienstverlening vanuit de optiek van de burger c.q. het bestuur en/ of het beperken van de bedrijfsrisico's in Arbo-technische, economische en/ of milieutechnische zin;
- tegenvallers in de bedrijfsvoering op te vangen.

[4] Voor de bedrijfsvoering is met dezelfde doelstelling de Bedrijfsreserve beschikbaar.
[5] De omvang van de Algemene reserve (vaste buffer) bedraagt op dit moment 10% van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds plus de inkomsten uit de OZB met een marge van 1% naar boven en naar beneden.

In de nota Reserves en voorzieningen 2011-2015 heeft u de volgende criteria voor de Bedrijfsreserve vastgesteld:

a. de voorstellen tot het aanwenden van de bedrijfsreserve passen binnen het in deze paragraaf vermelde doel;
b. de bovengrens vaststellen op € 500.000;
c. de ondergrens vaststellen op € 250.000;
d. uw raad stelt het college in de gelegenheid maximaal € 250.000 per keer te onttrekken aan de bedrijfsreserve met inachtneming van de ondergrens zoals onder c vermeld;
e. in de bestuurlijke tussenrapportages te rapporteren over de inzet van de bedrijfsreserve;
f. het college mandateert de algemeen directeur voor het verrichten van uitgaven ten laste van de bedrijfsreserve tot een bedrag van maximaal € 100.000. Daarboven dient vooraf toestemming van het college te worden verkregen;
g. de algemeen directeur bespreekt vooraf de uitname met de portefeuillehouder bedrijfsvoering en rapporteert in de tussentijdse managementrapportages over de inzet van de bedrijfsreserve;
h. overschrijding van de bovengrens wordt via de exploitatie van de algemene dienst ten gunste gebracht van de Algemene reserve vrij besteedbaar. Onderschrijding ten opzichte van de ondergrens van € 250.000 dient terstond aan ons college te worden gemeld en gaat gepaard met een selectieve uitgavenstop met betrekking tot de bedrijfsvoeringsbudgetten tot het moment dat de onderschrijding naar genoegen van het college structureel is opgeheven.

Het saldo van de bedrijfsreserve heeft zich de afgelopen jaren nooit beneden de ondergrens van € 250.000 bewogen. Voorstel is om de ondergrens van € 250.000 te laten vervallen met dien verstande dat de bedrijfsreserve geen negatief saldo mag vertonen in enig jaar.

3.4 Rentetoerekening reserves en voorzieningen

Bespaarde rente.
In de nota Rentetoerekeningsbeleid Steenwijkerland 2006 is bepaald dat geen bespaarde rente wordt toegerekend aan de reserves en voorzieningen, maar overeenkomstig het berekende omslagpercentage structureel wordt toegevoegd aan de exploitatie van de algemene dienst. Evenals de commissie BBV zijn wij van mening dat de systematiek van de bespaarde rente over het eigen vermogen en de voorzieningen slechts een fictieve rentelast is en leidt tot het (onnodig) opblazen van de baten en de lasten van de begroting. Dit gaat ten koste van de eenvoud en transparantie. De commissie beveelt daarom aan om geen bespaarde rente meer te berekenen over het eigen vermogen en de voorzieningen. Deze aanbeveling hebben wij overgenomen en voor het eerst toegepast in de Programmabegroting 2017-2020.

Aanwenden reserves en voorzieningen.
Het aanwenden van de reserves en voorzieningen kost geld. De eigen financieringsmiddelen nemen af, hetgeen leidt tot structureel dalende renteopbrengsten of stijgende rentekosten.

3.5 Omvang reserves

Over de minimale en maximale omvang van de reserves is wettelijk niets bepaald. De gemeenten zijn daarin volledig autonoom met dien verstande dat deze in principe niet negatief mogen zijn. Er kan echter wel een duidelijke relatie worden gelegd tussen het eigen vermogen, het vreemde vermogen (schulden) en het totale vermogen. Het eigen vermogen wordt daarbij uitgedrukt in een

percentage van het totale vermogen (solvabiliteitspercentage). Hoe hoger het solvabiliteitspercentage is, hoe meer bezittingen zijn afbetaald. Dit betekent gelijktijdig dat er minder vreemd vermogen is aangetrokken en er dus ook minder schulden zijn. Uiteraard geldt ook het omgekeerde. Om een beeld te geven van de financiële positie van de gemeenten hanteert het rijk de volgende indeling:

Financieel kengetal	**Categorie A**	**Categorie B**	**Categorie C**
Solvabiliteitspercentage	> 50%	Van 20% t/m 50%	< 20%

Categorie A is minder risicovol dan categorie B en deze is weer minder risicovol dan categorie C. Voor de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld om vanuit financieel oogpunt en ten behoeve van het interbestuurlijke toezicht als absolute ondergrens een solvabiliteitspercentage te hanteren van 20%, overeenkomende met de ondergrens van categorie B. Dit betekent dat het eigen vermogen niet beneden 20% van het totale vermogen mag dalen. Zodra dat dreigt te gebeuren zal de vermogenspositie moeten worden versterkt vanuit een dotatie uit de exploitatie.

<u>Waar staat de gemeente Steenwijkerland?</u>
In de Programmabegroting 2017-2020 wordt voor het jaar 2017 met een solvabiliteitspercentage van 28% rekening gehouden en blijft daarmee dus binnen de voorgestelde normering.
Voor de jaren daarna wordt een verdere stijging van het solvabiliteitspercentage verwacht.

4. Evaluatie reserves en voorzieningen

Op grond van de door de raad vastgestelde Financiële Verordening 2005 (art. 12) en de nota Reserves en Voorzieningen is bepaald dat de reserves en voorzieningen één keer per raadsperiode worden geëvalueerd. Voor het beoordelen van de reserves en voorzieningen is een format ontwikkeld. Aan de hand van dit format worden de reserves en voorzieningen beoordeeld op grond van:

e) Indeling van reserves en voorzieningen conform de criteria van het BBV;
f) De noodzaak tot handhaving (risico en/ of doel);
g) Het meerjarig uitvoeringsplan (hoe en wanneer worden de gelden besteed?);
h) De toereikendheid (omvang): een eventueel surplus dient vrij te vallen.

Het beoordelen van de reserves en voorzieningen is gebeurd aan de hand van de nota Reserves en Voorzieningen 2017, de Jaarrekening 2016 en de Programmabegroting 2017 - 2020. Er is rekening gehouden met besluitvorming tot en met de raadsvergadering van 7 november 2017. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat de programmabegroting 2018-2021 ongewijzigd wordt vastgesteld. Mocht dat niet zo zijn, en het financieel beeld m.b.t. de reserves en voorzieningen wijzigen, dan zal de voorliggende 'Nota Reserves en Voorzieningen 2017' worden aangepast.

Deze uitgangspunten voor beoordeling vormen dan ook de basis voor de cijfermatige weergave bij de specificaties van de reserves en voorzieningen en de projecten, die daarmee worden gefinancierd.

5. Aanbevelingen

Bij het opstellen van deze nota zijn de bestaande reserves en voorzieningen beoordeeld op grond van:

a) Indeling van reserves en voorzieningen conform de criteria van het BBV;
b) De noodzaak tot handhaving (risico en/ of doel);
c) Het meerjarig uitvoeringsplan (hoe en wanneer worden de gelden besteed?);
d) De toereikendheid (omvang).

Op basis van deze exercitie stellen wij voor een aantal wijzigingen ten opzichte van de vorige nota reserves en voorzieningen door te voeren:

1. **Een aantal reserves per 31-12-2017 op te heffen, omdat er geen bestedingsplan/ uitvoeringsplan meer is voor het resterend saldo of kan worden samengevoegd met andere reserves. Vaak moet nog wel een aantal projecten, die in voorgaande jaren zijn opgestart, worden afgerond. Deze worden dan afgewikkeld via de Algemene reserve vrij besteedbaar.**

   Het saldo van de op te heffen reserve wordt gestort in de Algemene reserve vrij besteedbaar. Het betreffen de volgende reserves:

   a) Algemene reserve Grondbedrijf;
   b) Reserve opbrengst Wavin gelden;
   c) Reserve Oudheidkamer;
   d) Reserve Kunstobjecten;
   e) Decentralisatie huisvesting onderwijs;
   f) Reserve Kernenbeleid (vanaf 31-12-2018);
   g) Reserve Grote projecten;
   h) Reserve Gebiedsgerichte projecten;
   i) Reserve Leefbaarheidsprojecten (vanaf 31-12-2018);
   j) Reserve frictie samenvoeging IGSD/NWG (vanaf 31-12-2018);
   k) Reserve Impulsgelden

2. **a) De Algemene reserve Grondbedrijf op te laten gaan in de Algemene reserve (vaste buffer)[6] en de totale omvang vast te stellen op 15% van de algemene uitkering uit het gemeentefonds plus de inkomsten uit de onroerende zaakbelastingen (OZB) met een marge naar boven en beneden van 5%. Afwijking van de bandbreedte maximaal 3 jaar toestaan.**
   b) De geraamde resultaten voor de grondexploitaties ten gunste dan wel ten laste van de Algemene reserve vrij besteedbaar te brengen;

3. **Voorstel is om voor de bedrijfsreserve de ondergrens van € 250.000 te laten vervallen met dien verstande dat de bedrijfsreserve geen negatief saldo mag vertonen in enig jaar.**

4. **Ten laste van de exploitatie de volgende budgetten opnemen en dit budgettair te verwerken bij de Perspectiefnota 2019-2022:**
   a) Aanschaf kunst: € 30.000;
   b) Leefbaarheidsprojecten: Afgerond € 5.000 vanwege het vervallen van de onttrekking aan de reserve leefbaarheidsprojecten;

[6] De Algemene reserve (vaste buffer) is bedoeld voor risico's die qua aard en omvang niet zijn te voorzien.

c) **Burgerinitiatieven: € 60.000. Dit bedrag komt bovenop de € 40.000 die al structureel beschikbaar is voor burgerinitiatieven.**

	2018	2019	2020	2021	2022
Structureel budget aanschaf kunst	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Vervallen onttrekking reserve leefbaarheidsprojecten	-5.312	-5.182	-5.051	-5.051	-5.051
Structureel budget burgerinitiatieven		-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Saldo	-35.312	-95.182	-95.051	-95.051	-95.051

5. **Per saldo € 20.570 ten gunste van de exploitatie brengen door het niet langer voeden van de reserve Kunstobjecten en dit budgettair te verwerken bij de Perspectiefnota 2019-2022.**

	2018	2019	2020	2021	2022
Vervallen dotatie reserve kunstobjecten	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Vervallen onttrekking reserve kunstobjecten	-29.430	-29.430	-29.430	-29.430	-29.430
Saldo	20.570	20.570	20.570	20.570	20.570

6. **De reserve "Opvangen effecten decentralisaties (3D's)" opnemen in deze Nota en:**
   a) **De naam van de reserve te wijzigen in: "Reserve opvangen tekorten Sociaal Domein" en;**
   b) **Het nut van de reserve te herijken bij de PPN 2019-2022 en;**
   c) **De reserve onder te brengen in het programma "Steenwijkerlanders doen het samen" met als portefeuillehouder wethouder H.J. Frantzen-Boeve.**

7. **De gemeente Steenwijkerland volgt het advies van de commissie BBV en berekent geen (bespaarde) rente over het eigen vermogen en de voorzieningen. Tot en met 2016 werd wel bespaarde rente berekend ten gunste van de exploitatie.**

8. **De omvang van de reserves te koppelen aan het solvabiliteitspercentage (eigen vermogen/ totale vermogen * 100) en te bepalen dat deze minimaal 20% bedraagt.**

9. **Onderzoeken in hoeverre het legaat van wijlen dhr. Buddenbaum kan worden ingezet voor de kern Paasloo dan wel over kan worden gedragen aan Plaatselijk Belang Paasloo. In dat geval kan de "Voorziening Buddenbaum" worden opgeheven en kan het geld worden overgemaakt aan Plaatselijk Belang Paasloo.**

Bijlage.

Specificatie reserves en voorzieningen

Behorende bij de nota Reserves en Voorzieningen 2017

Naam: Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG)	**Type:** Algemene reserve

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Doel Dekking van mogelijke tegenvallers in de grondexploitatie voor:
- de realisatierisico's met betrekking tot de uitgangspunten waarop de eindwaarden van de in exploitatie genomen gronden zijn berekend, zoals onverwachte kostenposten en kostenniveaus;
- de marktrisico's met betrekking tot grondexploitaties

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat N.v.t.

Grootboeknummer 89100801

Nummer reserve/ voorziening 58

Portefeuillehouder Wim Brus

Budgethouder Gerald Smilda

Jaar van realisatie Permanent.

Opheffen reserve/ voorziening Ja

Voeding De ARG wordt gevoed met de winst- en verliesnemingen van grondexploitaties conform de voorschriften van het BBV.

Onderbouwing De gewenste hoogte van de ARG wordt bepaald door een analyse van de risico's binnen de grondexploitaties, op basis van de RISMAN-methode. De minimale omvang is in de PPN 2017-2020 bepaald op € 3.500.000. Wanneer de ARG, door verliesnemingen, onder de gewenste buffer uitkomt, zal deze worden aangevuld door de Algemene Dienst.

Huidige omvang De reserve heeft op dit moment de minimale omvang van € 3.500.000.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*3.500*	3.500	4.207	4.715	6.106
Stortingen		707	508	1.391	1.320
Onttrekkingen					
Stand per 31-12	*3.500*	4.207	4.715	6.106	7.426

Toelichting De geplande stortingen komen vanuit de verschillende grondexploitaties waar in de komende jaren winsten worden verwacht. Er zijn geen geplande onttrekkingen, aangezien er geen

geplande verliezen zijn. Verliezen worden direct genomen wanneer deze zich voordoen.

Voorstel

1. De Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) opheffen;
2. Het saldo van de ARG van € 3,5 mln. toevoegen aan de Algemene reserve vaste buffer;
3. Vanaf 2018 de (geraamde) resultaten van de grondexploitaties afwikkelen via de Algemene reserve vrij besteedbaar.

Motivatie

De risico's binnen de grondexploitaties nemen af als gevolg van:

a. de gewijzigde BBV voorschriften, waardoor vorig jaar is afgeboekt op Eeserwold;
b. de in de afgelopen jaren verrichte forse afboekingen van de boekwaarde van onder meer Blankenham en de Schans;
c. actief naar passief gemeentelijk grondbeleid.

Naam: Algemene reserve vrij besteedbaar	**Type:** Algemene reserve

Bestuursprogramma Diverse programma's.

Doel Een buffer creëren om veelal eenmalige projecten/activiteiten uit te voeren zonder dat hiervoor het structurele perspectief moet worden gewijzigd

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Moet passen binnen de ambities en doelstellingen zoals opgenomen in de bestuursprogramma's.

Grootboeknummer 89100901

Nummer reserve 59

Portefeuillehouder Wim Brus

Budgethouder Lucy Donker

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen reserve Nee

Voeding Incidenteel

Onderbouwing Er ligt geen meerjarig uitvoeringsplan aan de besteding van de reserve ten grondslag

Huidige omvang De maximale of minimale omvang is niet bepaald.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*16.915*	17.373	13.510	12.465	11.590
Stortingen	*6.312*				
Onttrekkingen	*5.854*	3.863	1.045	875	
Stand per 31-12	*17.373*	13.510	12.465	11.590	11.590

Toelichting

Voorstel De reserve handhaven

Naam: Bedrijfsreserve	**Type:** Algemene reserve

Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering.
Doel	Het doel van de Bedrijfsreserve is middelen ter beschikking te hebben ten behoeve van bestedingen in de bedrijfsvoering van de gemeentelijke organisatie gericht op: - onvoorziene uitgaven maar wel noodzakelijke uitgaven; - het realiseren van een betere prijs/ kwaliteit verhouding van de gemeentelijke dienstverlening vanuit de optiek van de burger c.q. het bestuur en/ of het beperken van de bedrijfsrisico's in Arbo-technische, economische en/ of milieutechnische zin. Voorts heeft de Bedrijfsreserve tot doel tegenvallers in de bedrijfsvoering op te vangen.
Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat	Bijdragen aan een goede bedrijfsvoering van de gemeente Steenwijkerland
Grootboeknummer	89100002
Nummer reserve/ voorziening	129
Portefeuillehouder	Dieke Frantzen-Boeve
Budgethouder	Ditta Cazemier (waarnemend algemeen directeur)
Jaar van realisatie	Permanent
Opheffen reserve	Opheffen van de reserve zou de flexibiliteit en daadkracht van de organisatie niet ten goede komen.
Voeding	Voeding vindt plaats op rekeningbasis door de gerealiseerde positieve saldi met betrekking tot de bedrijfslasten. Bij een omvang van de bedrijfsreserve (met in achtneming van de nog openstaande investeringen) van > € 500.000 vinden er geen stortingen meer plaats. Bij tekorten wordt de bedrijfsreserve aangesproken voor het nadelige saldo met inachtneming van de benedengrens van € 250.000.
Onderbouwing	Geen specifieke onderbouwing omdat er geen specifieke bestedingen zijn geformuleerd.
Huidige omvang	De ondergrens van de Bedrijfsreserve (met in achtneming van de nog openstaande investeringen) is bepaald op € 250.000. De bovengrens van de bedrijfsreserve bedraagt € 500.000.

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*605*	500	500	500	500
Stortingen					
Onttrekkingen	*105*				
Stand per 31-12	*500*	500	500	500	500

Toelichting

Mutaties in deze reserve zijn alleen mogelijk via de exploitatie van de algemene dienst in de vorm van resultaatbestemming. Spelregels van de bedrijfsreserve zijn op basis van het geldende raadsbesluit van 22 april 2008:

1. Bovengrens € 500.000, ondergrens € 250.000
2. College bevoegd om tot maximaal € 250.000 uit de reserve te onttrekken met in acht neming van de ondergrens van € 250.000
3. College mandateert de alg. directeur voor bestedingen van maximaal € 100.000, ook met in achtneming van de ondergrens van € 250.000.
4. Algemeen directeur bespreekt voorafgaand aan de uitname uit de bedrijfsreserve deze met de portefeuillehouder bedrijfsvoering en rapporteert deze in tussentijdse managementrapportages.
5. Er wordt gerapporteerd over de bestedingen van de bedrijfsreserve.

Voorstel

De bedrijfsreserve in stand te houden onder bovenvermelde condities, waarbij de ondergrens van € 250.000 vervalt.

Motivatie

Het saldo van de bedrijfsreserve heeft zich de afgelopen jaren nooit beneden de ondergrens van € 250.000 bewogen. Voorgesteld wordt de ondergrens van € 250.000 te laten vervallen met dien verstande dat de bedrijfsreserve niet negatief mag zijn in enig jaar.

Naam: Reserve opbrengst Wavin	**Type:** Algemene reserve

Bestuursprogramma Financiën en bedrijfsvoering.

Doel De reserve is in het verleden tot stand gekomen door verkoop van aandelen en had geen specifiek doel, Wel was de intentie om deze in te zetten ter bevordering van de leefbaarheid in kernen en wijken.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Er zijn geen specifieke maatschappelijke effecten geformuleerd voor de inzet van deze reserve

Grootboeknummer 89100917

Nummer reserve/ voorziening 175

Portefeuillehouder Wim Brus

Budgethouder Lucy Donker

Jaar van realisatie N.v.t.

Opheffen reserve Ja.

Voeding Deze reserve is gevoed uit de verkoop van aandelen WAVIN.

Onderbouwing Uit deze reserve zijn diverse projecten in het kader van ILG gefinancierd. Laatste investering van € 150.000 is in de jaarrekening van 2016 afgerond en niet meer benodigd. Dit betrof ILG: onderhoud voor behoud.

Huidige omvang Er is geen minimale of maximale omvang van de reserve bepaald.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*150*	150	150	150	150
Stortingen					
Onttrekkingen					
Stand per 31-12	*150*	150	150	150	150

Toelichting Geen bestedingen meer uit deze reserve benodigd

Voorstel Reserve opheffen en het saldo van € 150.000 ten gunste van de Algemene reserve vrij besteedbaar brengen.

Naam: Algemene reserve – vaste buffer	**Type:** Algemene reserve

Bestuursprogramma Financiën en bedrijfsvoering

Doel Weerstandsvermogen om onverwachte tegenvallers op te vangen (ijzeren voorraad voor het opvangen van calamiteiten)

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Geen directie relatie

Grootboeknummer 89100924

Nummer reserve 194

Portefeuillehouder Wim Brus

Budgethouder Lucy Donker

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen reserve Nee

Voeding De reserve is/ wordt incidenteel gevoed ten laste dan wel afgeroomd ten gunste van de exploitatie (algemene middelen).

Onderbouwing De omvang van de reserve moet voldoende zijn om onverwachte tegenvallers op te vangen, waardoor de continuïteit van de uitvoering van het beleid niet in gevaar komt. Jaarlijks wordt in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van de programmabegroting ingegaan op de risico's die bekend zijn, inclusief getroffen beheersmaatregelen en kwantificering.

Huidige omvang De buffer bedraagt 10% van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds plus de inkomsten uit de onroerende-zaakbelastingen met een marge van 1% naar boven en naar beneden.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*7.475*	7.564	7.564	7.564	7.564
Stortingen	*89*				
Onttrekkingen					
Stand per 31-12	*7.564*	7.564	7.564	7.564	7.564

Toelichting Ten opzichte van de vorige nota is er sprake van een forse stijging van de reserve. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door

de hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds voor uitvoering van extra taken voortvloeiende uit het sociaal domein.

Voorstel

1. De reserve handhaven.
2. De algemene reserve (vaste buffer) en de Algemene reserve Grondbedrijf samenvoegen tot één risicoreserve;
3. De buffer te bepalen op 15% van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds plus de inkomsten uit de onroerende-zaakbelastingen met een marge naar boven en naar beneden van 5%;

Naam: Reserve Oudheidkamer	**Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders doen het samen.

Doel Reserveren van batige saldi voor de commissie Oudheidkamer van de kern Steenwijk om toekomstige overschrijdingen van het jaarbudget ten laste van eerder gespaarde middelen te kunnen brengen.

Relatie met maatschappelijk/ effect/ resultaat Geen.

Grootboeknummer 89100504

Nummer reserve/ voorziening 71

Portefeuillehouder Douwe Oosterveen

Budgethouder Cora Vonk

Jaar van realisatie N.v.t.

Opheffen reserve Nee

Voeding De reserve wordt niet meer gevoed, Sinds 1 januari 2016 is de gemeentelijke commissie Oudheidkamer overgegaan in de zelfstandige Stichting Stadsmuseum Steenwijk en is er geen relatie meer met dit budget.

Onderbouwing In verband met de te verwachten ontwikkelingen ten aanzien van de Vestingstad Steenwijk en de rol die het Stadsmuseum, of in ieder geval de panden aan deze zuidzijde van de Markt, daarin kunnen/gaan spelen, de reserve beschikbaar houden voor de uitvoering van activiteiten van de huidige stichting Stadsmuseum Steenwijk.

Huidige omvang Er is geen meerjarig uitvoeringsplan.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*23*	23	23	23	23
Stortingen					
Onttrekkingen					
Stand per 31-12	*23*	23	23	23	23

Toelichting In 2015 is nog een bedrag van € 20.000 voor de inrichting van het pand Markt 60 ten laste gebracht van deze reserve.

Voorstel	1. De reserve opheffen; 2. Het saldo toevoegen aan de Algemene reserve vrij besteedbaar en dit bedrag 2 jaar beschikbaar houden voor de Stichting Stadsmuseum Steenwijk in verband met de te verwachten ontwikkelingen ten aanzien van de Vestingstad Steenwijk
Motivatie	Er is geen relatie tussen de stichting Stadsmuseum en de reserve Oudheidkamer (zie onderdeel **Voeding**) en derhalve geen uitvoeringsplan beschikbaar voor aanwending van deze bestemmingsreserve.

Naam: Reserve Kunstobjecten	**Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders doen het samen

Doel Aankopen en instandhouden van beeldende kunst in de openbare ruimte.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Draagt bij aan de integratie van kunst in de samenleving en aan de visuele aantrekkelijkheid van de gemeente als woon- en werklocatie en voor de bezoekers.

Grootboeknummer 89100505

Nummer reserve 73

Portefeuillehouder Douwe Oosterveen

Budgethouder Cora Vonk

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen reserve Ja

Voeding De jaarlijkse storting ten laste van de algemene middelen (exploitatie) bedraagt € 50.000. Daarnaast is binnen de exploitatie een structureel budget van € 29.430 opgenomen voor aankoop van kunst en gedekt door deze reserve.

Onderbouwing De besteding van de reserve is gemandateerd aan het college. Bij aankopen heeft de commissie Beeldende Kunst een adviserende rol. Er is geen meerjarig uitvoeringsplan.

Huidige omvang De omvang van de reserve is voldoende.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*470*	482	503	524	545
Stortingen	*50*	50	50	50	50
Onttrekkingen	*38*	29	29	29	29
Stand per 31-12	*482*	503	524	545	566

Toelichting Vanaf 2015 wordt het structureel beschikbare budget van € 29.430 niet volledig benut.

Voorstel 1. De reserve opheffen;

2. Het saldo toevoegen aan de Algemene reserve vrij besteedbaar;
3. De restant kredieten ten laste van de Algemene reserve vrij besteedbaar brengen;
4. Het verschil tussen de tot op heden geraamde storting en het te ramen exploitatiebudget, zijnde € 20.570 (€ 50.000 - € 29.430) toevoegen aan de algemene middelen;
5. Een structureel exploitatiebudget van € 30.000[7] ramen voor aankopen en ten laste brengen van de algemene middelen.

Motivatie

Er ligt geen meerjarig uitvoeringsplan aan de besteding van de reserve Kunstobjecten ten grondslag. Idee is om kunstaankopen van > € 30.000 voortaan jaarlijks integraal af te wegen bij de perspectiefnota.

[7] Behoudens enkele grote uitgaven op basis van incidentele raadsvoorstellen, bedroegen de jaarlijks uitgaven de afgelopen zes jaar gemiddeld € 26.000.

Naam: Decentralisatie huisvesting onderwijs	**Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders doen het samen

Doel Het beschikbaar stellen van financiële middelen voor de huisvesting van zowel het openbaar als het bijzonder onderwijs.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Huisvesting onderwijsvoorzieningen

Grootboeknummer 89100402

Nummer reserve/ voorziening 97

Portefeuillehouder Dieke Frantzen-Boeve

Budgethouder Gerald Smilda

Jaar van realisatie Niet meer van toepassing.

Opheffen reserve De raad heeft besloten om de reserve op te heffen. Er zijn nog een paar oudere restantbudgetten voor toegekend onderhoud, die uit de reserve worden gedekt.

Voeding Het besluit tot opheffing is genomen. De reserve wordt daarom niet meer gevoed.

Onderbouwing

Huidige omvang

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	818	445	445	445	445
Stortingen					
Onttrekkingen	373				
Stand per 31-12	445	445	445	445	445

Toelichting Het besluit tot opheffing van de reserve is genomen.

Voorstel
1. De reserve daadwerkelijk opheffen.
2. Het saldo van de reserve af te ramen en ten gunste van de Algemene reserve vrij besteedbaar brengen.
3. De restant kredieten ten laste van de Algemene reserve vrij besteedbaar brengen.

Naam: Reserve Kernenbeleid	**Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Doel Extra ondersteuning van grotere initiatieven naast het koppengeld

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Bevorderen leefbaarheid in kernen van Steenwijkerland door bewoners te ondersteunen in het nemen van eigen initiatief. Zelforganiserende en zelfredzame kernen en wijken.

Grootboeknummer 89100607

Nummer reserve 121

Portefeuillehouder Oene Akkerman

Budgethouder Kor van der Velde

Jaar van realisatie Jaarlijks

Opheffen reserve Ja

Voeding De reserve wordt incidenteel gevoed uit de algemene middelen.

Onderbouwing Er wordt een matrix opgesteld waarin de wensen van de Plaatselijke Belangen op grond van de dorpsplannen in beeld worden gebracht.

Huidige omvang Op grond van de matrix de omvang van de bestemmingsreserve bepalen.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*175*	111	206	201	196
Stortingen	*100*	100			
Onttrekkingen	*164*	5	5	5	5
Stand per 31-12	*111*	206	201	196	191

Toelichting Bij de behandeling van de Perspectiefnota 2013-2017 op 2 juli 2013 heeft de raad een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht om de reserve Kernenbeleid in stand te houden en te zorgen dat de omvang van de reserve minimaal € 100.000 bedraagt per 1 januari 2015.

Voorstel 1. De reserve Kernenbeleid per 31-12-2018 opheffen;

2. Een structureel budget van € 100.000 in de begroting 2019-2022 opnemen (structureel budget i.p.v. incidenteel budget) overeenkomstig de minimale omvang van de motie van de raad d.d. 2 juli 2013. Daartoe is een structurele toevoeging van € 60.000 noodzakelijk;
3. De kapitaallasten van afgerond € 5.000 niet langer ten laste van de reserve Kernenbeleid te brengen, maar ten laste van de exploitatie.

Naam: Reserve koppengeld	**Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders voelen zich thuis.

Doel Besteding van de gespaarde middelen voor diverse projecten binnen een kern of wijk conform de subsidieverordening kernen en wijken.

Relatie met maatschappelijk effect/resultaat Bevorderen leefbaarheid in kernen van Steenwijkerland door bewoners te ondersteunen in het nemen van eigen initiatief. Zelforganiserende en zelfredzame kernen en wijken.

Grootboeknummer 89100612

Nummer reserve/ voorziening 148

Portefeuillehouder Oene Akkerman

Budgethouder Kor van der Velde

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen reserve Nee

Voeding Alle plaatselijke belangen ontvangen per inwoner een bedrag per jaar aan koppengeld. De niet bestede bedragen op de exploitatie worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve Koppengeld. Jaarlijks wordt het budget verhoogd met het inflatiepercentage.

Onderbouwing Plaatselijke belangen kunnen een aanvraag indienen conform de subsidieverordening kernen en wijken.

Huidige omvang Een groot deel van de niet bestede bedragen wordt gespaard voor grote projecten, die later tot uitvoering worden gebracht.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*272*	202	202	202	202
Stortingen					
Onttrekkingen	*70*				
Stand per 31-12	*202*	202	202	202	202

Toelichting

Voorstel De reserve handhaven.

Naam: Reserve Grote projecten	**Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Doel Stimuleren van structuurversterkende projecten die middels een gemeentelijke bijdrage forse investeringen van derden te weeg brengen en derhalve een multiplier effect hebben.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Er zijn geen specifieke maatschappelijke effecten geformuleerd.

Grootboeknummer 89100811

Nummer reserve/ voorziening 153

Portefeuillehouder Oene Akkerman

Budgethouder Alex Dzuba

Jaar van realisatie Oorspronkelijk realisatie jaar was 2012

Opheffen reserve Ja

Voeding De raad heeft op 16 december 2003 besloten tot instelling van deze reserve. De reserve is gevoed middels overheveling uit diverse andere reserves.

Onderbouwing Na voltooiing van de resterende investeringen (afwikkeling Woldpoort en RO Beulakerpolder), resteert een bedrag van € 9.000 wegens gunstige afrondingen van 2 investeringen.

Huidige omvang De omvang was in 2012 bepaald aan de hand van concrete besluitvorming door de raad.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*64*	9	9	9	9
Stortingen					
Onttrekkingen	*55*				
Stand per 31-12	*9*	9	9	9	9

Toelichting Budget van € 55.000 heeft betrekking op afwikkeling Woldpoort / RO Beulakerpolder. Niet benodigde middelen van € 9.000 heeft betrekking op deze 2 afgesloten projecten.

Voorstel Reserve opheffen en saldo van € 64.000 overboeken naar Algemene Reserve vrij besteedbaar en de resterende onttrekking van € 55.000

	in 2017 ten laste van de Algemene reserve vrij besteedbaar brengen.
Motivatie	Plannen zijn gerealiseerd.

Naam: Reserve Gebiedsgerichte projecten	**Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders zijn actief.

Doel Stimuleren van landinrichtingsprojecten.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Geen maatschappelijk effect geformuleerd

Grootboeknummer 89100515

Nummer reserve/ voorziening 158

Portefeuillehouder Wim Brus

Budgethouder Alex Dzuba

Jaar van realisatie Oorspronkelijk realisatiejaar was 2012

Opheffen reserve Ja

Voeding De reserve werd gevoed uit diverse gemeentelijke reserves.

Onderbouwing Geen nadere onderbouwing

Huidige omvang Geen minimale en maximale omvang bepaald

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*204*	27	27	27	27
Stortingen					
Onttrekkingen	*177*				
Stand per 31-12	*27*	27	27	27	27

Toelichting Budget van € 177.000 heeft betrekking op 3e fase landinrichting / inrichtingsplan Scheerwolde. Niet benodigde middelen van € 27.000 heeft betrekking op dorpsommetje Blankenham.

Voorstel Reserve opheffen en saldo van € 204.000 overboeken naar Algemene reserve vrij besteedbaar. Dat betekent dat de voorziene onttrekking van € 177.000 in 2017 ook ten laste van de Algemene reserve vrij besteedbaar wordt gebracht.

Motivatie Buiten de twee genoemde projecten staan geen nieuwe projecten op stapel.

Naam: Reserve Volkshuisvesting	**Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Doel Herstructurering oude wijken, stedelijke- en plattelandsvernieuwing, verbouw van panden, aanpak leegstand binnenstad en het verstrekken van startersleningen overeenkomstig bestedingsdoelen woonvisie.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Zie doelstelling

Grootboeknummer 89100813

Nummer reserve/ voorziening 159

Portefeuillehouder Oene Akkerman

Budgethouder Jenny Botter

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen reserve Nee

Voeding De reserve is in 2006 en 2008 onder meer gevoed met resp. een dotatie van het woningbedrijf en de opbrengst i.v.m. de verkoop van genoemd bedrijf. Totaal afgerond € 20,1 miljoen.

Onderbouwing Aan de reserve ligt geen meerjarenprogramma ten grondslag. De reserve vloeit voort uit de verkoop van het gemeentelijk woningbedrijf, hetgeen voor de gemeente de verplichting met zich meebrengt de middelen in te zetten op het gebied van woningbouw in de kernen. De kernen in de voormalige gemeente IJsselham verdienen extra aandacht.

Huidige omvang De reserve kent geen minimale en maximale omvang.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*10.324*	9.705	9.505	9.275	9.075
Stortingen					
Onttrekkingen	*619*	200	230	200	
Stand per 31-12	*9.705*	9.505	9.275	9.075	9.075

Toelichting Bij de vaststelling van de nota Reserves en Voorzieningen 2011-2015 is de raad niet akkoord gegaan met een voorstel van het

college om € 2 miljoen over te hevelen naar de Algemene reserve vrij besteedbaar.

Voorstel

De reserve handhaven.

Motivatie

Op 2 mei 2017 heeft het college ingestemd met een verkenning naar de investeringsopgave in de sociale huurwoningvoorraad in Steenwijk en de noordelijke kernen en de partijen die daarbij een rol (gaan spelen). De verkenning die is uitgevoerd, heeft geleid tot een stappenplan voor een nodige herverdeling van taken. In afwachting van een bestedingsplan is het voorstel de reserve vooralsnog te handhaven.

Naam: Reserve te bestemmen rekeningsaldo	**Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma Financiën en bedrijfsvoering

Doel De gemeente in staat te stellen om, met instemming van de raad, niet uitgevoerde projecten (van eenmalige middelen) in het eerstvolgende jaar uit te voeren. Dit besluit wordt in maart / april van het jaar specifiek door de raad genomen en niet pas bij het vaststellen van de rekening. Hiermee wordt voorkomen dat de bestuurders hoofdelijk aansprakelijk worden voor voortgang van de projecten (in de periode januari - juli)

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat N.v.t.

Grootboeknummer 89100998

Nummer reserve/ voorziening 161

Portefeuillehouder Wim Brus

Budgethouder Lucy Donker

Jaar van realisatie Jaarlijks wordt de reserve gevormd en ook jaarlijks tot hetzelfde bedrag weer beschikbaar gesteld.

Opheffen reserve Nee.

Voeding Jaarlijkse voeding (t) en ook jaarlijkse besteding (t+1)

Onderbouwing Jaarlijks wordt door de raad een besluit genomen om eenmalige budgetten, die niet tot besteding zijn gekomen in het volgende jaar uit te voeren.

Huidige omvang De omvang van de reserve wordt jaarlijks door de raad bepaald op basis van een separaat besluit in maart / april van jaar t+1.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*1.445*	0	0	0	0
Stortingen					
Onttrekkingen	*1.445*				
Stand per 31-12	*0*	0	0	0	0

Toelichting Nader bekeken is of genoemde reserve kan worden opgeheven en niet deze bestemmingsreserve maar de Algemene reserve vrij besteedbaar kan worden ingezet. In de nota platform

	rechtmatigheid wordt voorgeschreven dat gebruik wordt gemaakt van een bestemmingsreserve.
Voorstel	De reserve handhaven en jaarlijks de raad in maart een voorstel voor overheveling van budgetten ter besluitvorming aanbieden.

Naam: Reserve leefbaarheidsprojecten	**Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders voelen zich thuis.

Doel Het bevorderen van de leefbaarheid in kernen en wijken.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Bevorderen leefbaarheid in kernen van Steenwijkerland door bewoners te ondersteunen in het nemen van eigen initiatief. Zelforganiserende en zelfredzame kernen en wijken.

Grootboeknummer 89100618

Nummer reserve 174

Portefeuillehouder Oene Akkerman

Budgethouder Kor van der Velde

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen reserve Nee

Voeding Deze reserve is in het verleden gevoed uit de Algemene Reserve vrij besteedbaar.

Onderbouwing Uit deze reserve worden leefbaarheidsprojecten gedekt.

Huidige omvang De noodzakelijke hoogte van de reserve wordt bepaald aan de hand van benoemde concrete besluitvorming over leefbaarheidsprojecten.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*427*	239	239	239	239
Stortingen					
Onttrekkingen	*188*				
Stand per 31-12	*239*	239	239	239	239

Toelichting In het Coalitieakkoord 2014-2018 is op blz. 3 onder 'Inspraak, wijken- en kernenbeleid, vrijwilligerswerk' opgenomen: Multifunctionele accommodaties zijn voor de leefbaarheid in de kernen belangrijk en daarom willen we dat de gemeente ze ook up-to-date maakt/houdt. Een revitalisering van het leefbaarheidsfonds zien we daarvoor als één van de mogelijkheden.

Voorstel	De reserve per 31-12-2018 opheffen vanwege de relatie met het Kernenbeleid.

Naam: Reserve opvangen effecten decentralisatie's (3D's) **"Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Doel	Het snel kunnen opvangen van 'tegenvallers' binnen het Sociaal Domein en zo toch op een goede wijze de door het Rijk aan ons via de 3D toegekende taken uit te voeren.
Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat	De reserve is gekoppeld aan bijna alle in het programma genoemde doelstellingen; toegankelijke zorgvoorzieningen, iedereen doet mee, solide maatwerkondersteuning, sluitende netwerk algemene voorzieningen en een goede start voor ieder kind en kans op ontwikkeling voor ieder kind.
Grootboeknummer	89100925
Nummer reserve	8
Portefeuillehouder	Dieke Frantzen-Boeve
Budgethouder	Henk Demkes
Jaar van realisatie	Permanent
Opheffen reserve	Nee
Voeding	De reserve is onder andere gevoed door dotaties van de begroting en toevoeging van diverse rekeningsaldo's (2013 en 2015).
Onderbouwing	De Raad heeft in een amendement bij de bestemming van het resultaat van de jaarrekening 2015 (juni 2016) besloten tot het in stand houden van deze reserve overeenkomstig de financiële aders van het Sociaal Domein (de Wmo/Jeugdwet/Participatie-wet). Herijking moet plaatsvinden in 2018. Dit kan meegenomen worden bij de PPN 2019-2022.
Huidige omvang	In het hierboven genoemde amendement heeft de Raad een initieel plafond van € 3 miljoen aangegeven.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*4.196*	3.000	3.000	3.000	3.000
Stortingen					
Onttrekkingen	*1.196*				
Stand per 31-12	*3.000*	3.000	3.000	3.000	3.000

Toelichting

De toelichting en onderbouwing van de reserve is gebaseerd op het amendement dat unaniem is aangenomen door de Raad op 5 juli 2016. In het amendement wordt soms gesproken over 3D, soms over 'zorg' en soms over de Wmo. In de toelichting en onderbouwing wordt nu van de meest brede betekenis uitgegaan oftewel van het Sociaal Domein (=3D).
Een betere naam voor de reserve, n.a.v. het amendement, kan zijn ' Reserve opvangen tekorten Sociaal Domein'.

De reserve past, gezien het doel en inzet van de reserve , beter bij het programma 'Steenwijkerlanders doen het samen' met de portefeuillehouder Dieke Frantzen, dan bij het programma Financiën en bedrijfsvoering en portefeuillehouder Wim Brus.

Voorstel

1. De reserve opnemen in deze Nota Reserves en Voorzieningen (nog niet bekend bij vorige Nota) en deze herijken bij de PPN 2019-2022;
2. De naam van de reserve te wijzigen in: "Reserve opvangen tekorten Sociaal Domein" en;
3. Onder te brengen in het programma "Steenwijkerlanders doen het samen" met als portefeuillehouder Dieke Frantzen.

Naam: Fonds Leader plus (Leader 2014 – 2020) **Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders zijn actief.

Doel Leader maakt onderdeel uit van het Plattelandsontwikkelings-programma. In de Lokale Ontwikkelings Strategie is beschreven hoe in de komende jaren initiatieven kunnen worden aangejaagd, die vernieuwende bottom-up ontwikkelingen tot stand brengen. Gekozen is voor de thema's
- Jongeren en onderwijs
- Vrijetijdseconomie
- Verbinden samenleving met de toekomst van water en land-bouw

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Via een bottom-up aanpak worden stimulansen gegeven aan sociale en economische vitaliteit van het landelijk gebied.

Grootboeknummer 89100306

Nummer reserve/ voorziening 12

Portefeuillehouder Douwe Oosterveen

Budgethouder Alex Dzuba

Jaar van realisatie Tot uiterlijk 2020

Opheffen reserve Nee

Voeding Bijdrage fonds leader plus.

Onderbouwing Aan de reserve ligt een meerjarenprogramma ten grondslag zoals verwoord in het raadsbesluit van 10 mei 2016.
Door de gemeenteraad is besloten om de bestemmingsreserve Leader in het leven te roepen tot een bedrag van € 243.900 (2016).
Het budget is bestemd voor cofinanciering van het Leaderprogramma Noord Overijssel.

Huidige omvang De reserve kende bij aanvang een omvang van € 243.900.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*232*	0	0	0	0
Stortingen					
Onttrekkingen	*232*				
Stand per 31-12	*0*	0	0	0	0

Toelichting	De reserve is bestemd voor cofinanciering van het Leader-programma 2014 – 2020 voor het gebied Noord Overijssel. Hiervoor wordt een Europese subsidie ontvangen van € 294.788. De provincie Overijssel geeft een bijdrage van € 147.394. Daarnaast wordt van de overig deelnemende gemeenten en het Waterschap een minimale bijdrage verwacht ter hoogte van de provinciale vergoeding. De besteding van de subsidie moet aan het eind van het traject verantwoord worden.
Voorstel	De reserve handhaven.

Naam: Reserve frictie samenvoeging IGSD/NWG	**Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders doen het samen
Doel	Opvangen van de frictiekosten die het gevolg zijn van het samenvoegen van NoordWestGroep en IGSD in één uitvoerings-organisatie.
Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat	Het realiseren van een robuuste infrastructuur voor de uitvoering van de Participatiewet (met name voor de hele onderkant van de arbeidsmarkt).
Grootboeknummer	89100622
Nummer reserve/ voorziening	14
Portefeuillehouder	Oene Akkerman
Budgethouder	Jan Knol
Jaar van realisatie	Deze reserve is ingesteld bij de vaststelling van de begroting 2015-2018 voor een periode van 4 jaar.
Opheffen reserve	De reserve kan m.i.v. 1 januari 2019 worden opgeheven.
Voeding	In de begroting is rekening gehouden met een bedrag van € 1.220.000 voor bovengenoemde frictiekosten.
Onderbouwing	Deze reserve is in het leven geroepen voor wachtgeldverplichtingen en opstartkosten voor de nieuwe uitvoeringsorganisatie Noord-WestGroep/ IGSD.
Huidige omvang	De reserve heeft een omvang van € 1,2 miljoen voor de periode 2015-2018.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*585*	379	379	379	379
Stortingen					
Onttrekkingen	*206*[8]				
Stand per 31-12	*379*	379	379	379	379

[8] Daarbij is rekening gehouden met een onttrekking van € 157.500 op basis van de Najaarsnota 2017.

Toelichting	Het restantsaldo is voldoende om er de uitgaven voor 2017 en 2018 mee te bekostigen. De uitgaven voor 2018 zijn nog niet precies in beeld.
Voorstel	1. De reserve per 31-12-2018 opheffen. 2. Een mogelijk saldo toevoegen aan de Algemene reserve vrij besteedbaar.

Naam: Reserve startersleningen	**Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders voelen zich thuis
Doel	Het stimuleren van het eigen woningbezit voor starters op de woningmarkt in de gemeente Steenwijkerland.
Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat	Starters de gelegenheid te bieden om door middel van een starterslening een woning te verkrijgen. Dit omdat starters niet kunnen voldoen aan alle eisen die gesteld worden bij de aanschaf van een eigen woning.
Grootboeknummer	89100825
Nummer reserve	15
Portefeuillehouder	Oene Akkerman
Budgethouder	Jenny Botter
Jaar van realisatie	Er is geen jaar van realisatie afgesproken voor deze reserve.
Opheffen reserve	De opheffing / vrijval van de reserve is afhankelijk van de door de raad genomen besluiten. Vrijval geschiedt nadat de raad heeft besloten het instrument stop te zetten en de vrijval zal fasegewijs geschieden Opheffen is pas mogelijk nadat alle startersleningen bij het Stimuleringsfonds zijn afgelost.
Voeding	De reserve is ingesteld bij het opmaken van de jaarrekening van 2015. Dit omdat de startersleningen als lening moet worden geadministreerd en als een revolving fund wordt ingezet. gekomen. Behoudens nieuwe besluiten van de raad vindt er geen voeding meer plaats.
Onderbouwing	Er ligt geen meerjarenplan aan de geblokkeerde reserve ten grondslag. In 2016 heeft de raad besloten het instrument Starterslening tot en met 2017 te ondersteunen.
Huidige omvang	De omvang van de geblokkeerde reserve heeft de omvang van de verrichte betalingen aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). Tot en met 2016 zijn deze bijdragen € 2.405.000.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	2.405	2.405	2.405	2.405	2.405
Stortingen					
Onttrekkingen					
Stand per 31-12	2.405	2.405	2.405	2.405	2.405

Toelichting	Bij de SVn is nog € 615.000 beschikbaar om startersleningen te verstrekken (stand september 2017). Voor 1-1-2018 dient de raad in de gelegenheid te worden gesteld om een keuze te maken voor stopzetting van het verstrekken van startersleningen of niet. Op basis van de huidige besluitvorming stopt het instrument per 1-1-2018.
Voorstel	De reserve in stand houden. In ieder geval tot en met ultimo 2017. Indien de raad er op enig moment voor kiest om (bijv. vanaf 2018) geen starterleningen meer te verstrekken dan kan Afhankelijk van de daadwerkelijke aflossingen van de startersleningen het saldo van de uitstaande leningen < € 2.405.000 terug vloeien naar de Algemene reserve vrij besteedbaar (en niet naar de reserve Volkshuisvesting om de integrale afweging te bevorderen).

Naam: Reserve Impulsgelden	**Type:** Bestemmingsreserve

Bestuursprogramma Financiën en bedrijfsvoering.

Doel Extra impuls geven aan speerpunten en ambities uit het collegeprogramma.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Met de beschikbare impulsgelden worden verschillende projecten gerealiseerd, waarbij niet altijd een directe relatie kan worden gelegd met de maatschappelijke effecten/ resultaten zoals opgenomen in de bestuursprogramma's.

Grootboeknummer 89100926

Nummer reserve/ voorziening 20

Portefeuillehouder Wim Brus

Budgethouder Lucy Donker

Jaar van realisatie 2017

Opheffen reserve Na afronding projecten.

Voeding De reserve is bij de Programmabegroting 2016-2019 gevoed met een bedrag van € 1,6 mln. (2016 en 2017 elk € 0,8 mln.)

Onderbouwing Raadsbesluit 10-11-2015: terugdraaien efficiencykorting zwembaden € 65.000 (2017).
Raadsbesluit 31-5-2016: diverse projecten 2016 en 2017 (totaal € 1.378.650).

Huidige omvang Er resteert nog een saldo van € 156.350.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*706*	156	156	156	156
Stortingen	*800*				
Onttrekkingen	*1.350*				
Stand per 31-12	*156*	156	156	156	156

Toelichting De raad heeft in haar vergadering van 8 november 2016 unaniem een motie aangenomen met betrekking tot het verkennen van "eigentijdse" mogelijkheden tot stimuleren van burgerparticipatie.

Voorstel 1. De reserve Impulsgelden met ingang van 31-12-2017 opheffen;

2. Het resterende saldo van € 156.350 toevoegen aan de Algemene reserve vrij besteedbaar;
3. Besluiten voortvloeiende uit vorengenoemde motie ten laste van de Algemene reserve vrij besteedbaar brengen[9].

[9] Op 19 september 2017 heeft de raad het college opdracht gegeven om samen met een aantal inwoners verdere invulling en uitvoering te geven aan een eigentijdse werkwijze voor ondersteuning van bewonersinitiatieven. Voor de uitvoering van deze ondersteuning is een krediet beschikbaar gesteld van € 80.000 ten laste van de Reserve Impulsgelden.

Naam: Egalisatievoorziening Reiniging	**Type:** Voorzieningen

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Doel Het dempen van tariefschommelingen met betrekking tot de afvalstofheffing.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Duurzaamheid, hergebruik/recycling van grondstoffen, circulaire economie, tegen zo laag mogelijke kosten.

Grootboeknummer 89100701

Nummer voorziening 85

Portefeuillehouder Douw Oosterveen

Budgethouder Henk Hulzebos

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen voorziening Nee

Voeding De voorziening wordt gevoed met het eventuele batige saldo op het product reiniging.

Onderbouwing Jaarlijks bij de bepaling van de tarieven wordt beoordeeld of de voorziening van voldoende omvang is.

Huidige omvang Voorgesteld wordt om de egalisatievoorziening Reiniging te normeren met een bovengrens van 10% van de inkomsten, waarbij wel wordt gekeken naar de komende 4 jaar. Op grond van het BBV mag de voorziening niet negatief staan.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*1.171*	1.121	1.019	874	657
Stortingen					
Onttrekkingen	*50*	102	145	217	285
Stand per 31-12	*1.121*	1.019	874	657	372

Toelichting

Voorstel Voorziening handhaven.

Naam: Voorziening riolering (exploitatie)	**Type:** Voorzieningen

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Doel Het dempen van tariefschommelingen met betrekking tot het rioolaansluitrecht en het rioolafvoerrecht.

Relatie met maatschappelijk Effect/resultaat Duurzaam beheer van de openbare ruimte en goed afgestemd onderhoudsniveau van de openbare ruimte

Grootboeknummer 89100702

Nummer reserve/ voorziening 86

Portefeuillehouder Douwe Oosterveen

Budgethouder Robert de Jager

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen voorziening Nee

Voeding De voorziening wordt gevoed met het eventuele batige saldo op de exploitatie het product riolering.

Onderbouwing Het watertakenplan is de basis voor de inkomsten en uitgaven op het gebied van water en riolering. Jaarlijks wordt bij de bepaling van de tarieven beoordeeld of de voorziening van voldoende omvang is.

Huidige omvang Voorgesteld wordt om de egalisatievoorziening Riolering (exploitatie) te normeren met een bovengrens van 10% van de inkomsten, waarbij wel wordt gekeken naar de komende 4 jaar. Op grond van het BBV mag de voorziening niet negatief staan.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*863*	526	526	526	526
Stortingen					
Onttrekkingen	*337*				
Stand per 31-12	*526*	526	526	526	526

Toelichting

Voorstel Voorziening handhaven.

Naam: Voorziening Buddenbaum	**Type:** Voorzieningen

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Doel Het besteden van de rentebaten van de nalatenschap van wijlen de heer Buddenbaum voor de kern Paasloo.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Bevorderen van de leefbaarheid in de kern Paasloo.

Grootboeknummer 89100608

Nummer voorziening 131

Portefeuillehouder Oene Akkerman

Budgethouder Kor van der Velde

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen voorziening Nee

Voeding De voorziening wordt jaarlijks gevoed met rentebaten overeenkomstig het rekening-courant percentage.

Onderbouwing De raad van de voormalige gemeente IJsselham heeft op 27 oktober 1970 een legaat van wijlen de heer Buddenbaum aanvaard ter grootte van f. 12.158,59 met de verplichting en de last om de netto-verkrijging (rente) uit zijn nalatenschap te besteden t.b.v. de dorpsgemeenschap Paasloo, speciaal voor die doelen welke niet uit de normale gemeentelijke financiën kunnen worden verwezenlijkt.

Huidige omvang Legaat plus rentebaten minus toegestane aanwendingen.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*14*	14	14	14	14
Stortingen					
Onttrekkingen					
Stand per 31-12	*14*	14	14	14	14

Toelichting

Voorstel Plaatselijk Belang Paasloo stimuleren om de opbrengsten aan te wenden voor leefbaarheidsprojecten in Paasloo, conform de doelstelling van de voorziening en in navolging van de wensen

van wijlen de heer Buddenbaum.

Motivatie

Gelet op het geringe bedrag van het legaat en de jaarlijks bij te schrijven rente te onderzoeken in hoeverre het legaat kan worden ingezet voor de kern Paasloo dan wel over kan worden gedragen aan PB Paasloo. In dat geval kan de voorziening worden opgeheven en kan het geld worden overgemaakt aan Plaatselijk Belang Paasloo.

Naam: Voorziening overdracht wethouderspensioenen	**Type:** Voorzieningen

Bestuursprogramma Financiën en bedrijfsvoering.

Doel De gemeente Steenwijkerland in staat stellen om pensioen-verplichtingen, op basis van een verzoek van de (voormalige) bestuurder, over te dragen naar een pensioeninstelling naar keuze van deze bestuurder. Hiervoor is een afkoopsom verschuldigd.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat N.v.t.

Grootboeknummer 89100005

Nummer voorziening 171

Portefeuillehouder Rob Bats

Budgethouder Ditta Cazemier (waarnemend algemeen directeur)

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen voorziening Nee

Voeding De voorziening wordt gevoed ten laste van de algemene middelen op basis van een extern opgestelde berekening.

Onderbouwing Jaarlijkse berekeningen van een externe partij bepalen de omvang van de voorziening. Omvang is sterk afhankelijk van de meest actuele sterftetabel en de renteontwikkelingen.

Huidige omvang Fluctueert en is sterk afhankelijk van in- en uitstroom van (voormalige) bestuurders.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*1.683*	1.808	1.501	1.621	1.741
Stortingen	*140*	120	120	120	120
Onttrekkingen	*15*	427			258
Stand per 31-12	*1.808*	1.501	1.621	1.741	1.603

Toelichting

Voorstel De voorziening in stand houden.

Naam: Voorziening wachtgelden collegeleden	**Type:** Voorzieningen

Bestuursprogramma Financiën en bedrijfsvoering

Doel De gemeente Steenwijkerland in staat te stellen om op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording aan het totaal van de wachtgeldverplichtingen te voldoen.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat N.v.t.

Grootboeknummer 89100009

Nummer voorziening 197

Portefeuillehouder Rob Bats

Budgethouder Ditta Cazemier (waarnemend algemeen directeur)

Jaar van realisatie De vorming van deze voorziening is afhankelijk van wachtgeldverplichtingen. Deze kunnen ontstaan door het vertrek van een bestuurder.

Opheffen voorziening Nee.

Voeding De voorziening wordt gevoed ten laste van de jaarrekening of tussentijdse besluiten van de raad.

Onderbouwing De onderbouwing wordt berekend door een externe partij. Ultimo van elk jaar, of indien mogelijk eerder, wordt de voorziening geactualiseerd naar de totale omvang van het verschuldigde wachtgeld.

Huidige omvang Is afhankelijk van de wachtgeldverplichtingen.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*471*	328	126	0	0
Stortingen	*165*				
Onttrekkingen	*308*	202	126		
Stand per 31-12	*328*	126	0	0	0

Toelichting

Voorstel Voorziening in stand houden.

Naam: Voorziening Algemeen Maatschappelijk Vastgoed	**Type:** Voorziening

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Doel Gelijkmatige spreiding van onderhoudslasten van maatschappelijk vastgoed in de begroting op basis van een 10-jarig onderhoudsplan.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Functionele maatschappelijke gebouwen, Goed afgestemd onderhoudsniveau. Aan- en verkoop van gebouwen heeft direct invloed op de voorziening maatschappelijk vastgoed.

Grootboeknummer 89100819

Nummer voorziening 3

Portefeuillehouder Oene Akkerman

Budgethouder Djimmie Ruisch

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen voorziening Nee

Voeding Bij de jaarrekening wordt ieder jaar beoordeeld of er een storting of en onttrekking aan de voorziening noodzakelijk is.

Onderbouwing Op basis van het 10-jarig onderhoudsprogramma maatschappelijk vastgoed en de werkelijke stand bij de jaarrekening wordt de benodigde omvang van de voorziening bepaald.

Huidige omvang De voorziening mag niet negatief zijn.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*578*	221	110	5	0
Stortingen					16
Onttrekkingen	*357*	111	105	5	
Stand per 31-12	*221*	110	5	0	16

Toelichting

Voorstel De voorziening in stand houden.

Naam: Voorziening onderhoud speelvoorzieningen **Type:** Voorzieningen

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Doel Gelijkmatige spreiding van onderhoudslasten van de speelvoorzieningen in de begroting op basis van een 10-jarig onderhoudsplan.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat Goed afgestemd onderhoudsniveau van de openbare ruimte.

Grootboeknummer 89100518

Nummer voorziening 13

Portefeuillehouder Douwe Oosterveen

Budgethouder Henrie Mulder

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen voorziening Nee

Voeding Bij de jaarrekening wordt ieder jaar beoordeeld of er een storting of een onttrekking aan de voorziening noodzakelijk is.

Onderbouwing Op basis van het onderhoudsprogramma speelvoorzieningen en de werkelijke stand bij de jaarrekening wordt de benodigde omvang van de voorziening bepaald.

Huidige omvang De voorziening mag niet negatief zijn.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*165*	223	122	46	38
Stortingen	*58*				
Onttrekkingen		101	76	8	8
Stand per 31-12	*223*	122	46	38	30

Toelichting

Voorstel De voorziening in stand houden.

Naam: Voorziening riolering (investeringen)	**Type:** Voorzieningen

Bestuursprogramma Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Doel Het dempen van tariefschommelingen met betrekking tot het rioolaansluitrecht en het rioolafvoerrecht.

Nee
effect/ resultaat Duurzaam beheer van de openbare ruimte en goed afgestemd onderhoudsniveau van de openbare ruimte

Grootboeknummer 89100710

Nummer voorziening 16

Portefeuillehouder Douwe Oosterveen

Budgethouder Robert de Jager

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen reserve/ voorziening Nee

Voeding De voorziening wordt gevoed door de vrijvallende kapitaallasten.

Onderbouwing Aan de hand van het Watertakenplan en jaarlijks bij het bepalen van de tarieven wordt beoordeeld of de stand voldoende is.

Huidige omvang De egalisatievoorziening Riolering (investeringen) is genormeerd met een bovengrens van 10% van de inkomsten, waarbij wel wordt gekeken naar de komende 4 jaar. Op grond van het BBV mag de voorziening niet negatief staan.

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	1.234	1.715	1.488	1.281	991
Stortingen	482[10]				
Onttrekkingen		228	207	290	221
Stand per 31-12	1.715	1.488	1.281	991	769

Toelichting

Voorstel Voorziening handhaven

[10] Daarbij is rekening gehouden met een storting van (per saldo) € 142.750 voor activeren oeverbescherming en een onttrekking van € 20.000 voor energiekosten riolering op basis van de Najaarsnota 2017.

Naam: Voorziening betaalde pensioenen wethouders	**Type:** Voorzieningen

Bestuursprogramma Financiën en bedrijfsvoering

Doel De gemeente in staat te stellen om pensioenverplichtingen, ontstaan voor bestuurders vanaf 1-1-2015, te kunnen bekostigen.

Relatie met maatschappelijk effect/ resultaat N.v.t.

Grootboeknummer 89100011

Nummer voorziening 17

Portefeuillehouder Rob Bats

Budgethouder Ditta Cazemier (waarnemend algemeen directeur)

Jaar van realisatie Permanent

Opheffen voorziening Nee.

Voeding De voeding van de reserve bestaat uit:
1. Jaarlijkse herberekening van de omvang op basis van meest actuele sterftetabellen en renteontwikkelingen.
2. Storting van het saldo van de voorziening pensioenoverdracht op het moment dat een (voormalig) bestuurder pensioengerechtigd wordt.

Onderbouwing Jaarlijkse berekeningen van een externe partij bepalen de omvang van de voorziening. Omvang is sterk afhankelijk van de meest actuele sterftetabel en de renteontwikkelingen.

Huidige omvang Fluctueert en is sterk afhankelijk van instroom en uitstroom van (voormalige) bestuurders

Programmabegroting 2018-2021

Bedragen x € 1.000	***2017***	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Stand per 01-01	*455*	469	870	830	790
Stortingen	*35*	427			258
Onttrekkingen	*21*	26	40	40	45
Stand per 31-12	*469*	870	830	790	1.003

Toelichting -

Voorstel De voorziening in stand houden